

Izhaja 10.
dan vsacega
meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
pol leta 1 gold.
60 kr.

List za šolo in dom.

III. leto.

V Celji, 10. maja 1882.

5. list.

Majnikova.

Že solnce pomladno je zemljo razgrela,
Življenje se novo povsod razcvetelo,
Iz spanja priroda se zopet budi
Prijetno že vigredi pesem doni.

Razcvetajo v družbi visoke ovčice
Se zvončki, vijolce in lepe zlatice,
Vse druge cvetlice prekrasno cveto,
Vonjavo prijetno od sebe dajo.

V germovji prezale si slavček prepeva,
Od loga pa glasni se „kuku“ odmeva,
Skerjančeki zgodaj se v zraku verté
In pesmice svoje premilo drobé.

Ko tičic kerdela se mično glasijo
Po cvetji bučelice pridne šumijo.
In kdo bi ne rajal, ne vriskal, ne pel,
Ne majnika slave razširjal vesel? —

Raz hriba v dolino zvonovi donijo,
Pozdravljati maja kraljico velijo!
In sapica lahna med listjem pihlja,
Od večnega maja mi v uho šepa!

—č

O basni.

Spisal Feliks Majcen.

(Konec.)

V basni se tedaj ne zanimivamo toliko za to, kar osebe delajo in terpijo,
temveč obračamo svojo pozornost na nauk, ki ga ona daje. Konečno najde

pesnik v živalstvu živejše, natančneje in ostreje načrtane podobe ali slike, katere se dajo manj zmešati in manj napačno razumeti. Živali pa morajo v basni po svojem naravnem in umetniškem nagonu, po svojem življenji, tedaj kakor živali delati, in se človeškemu krogu le toliko približati, da človek samega sebe v njih izpozna.

Razun živalstva pa sme basnik vzeti delajoče osebe iz rastlinstva, in tudi neživoče stvari se dajo v to porabiti, kjer predstavljajo kaj človeškega n. pr. „prepirajoči trepetliki“, Cegnarjeva, „cena“, Vilharjeva i.t.d. Krog basni sploh tako daleč to — in unstran živalstva sega, kakor si upa pesnik nauk, ki ga ima v mislih, živo predočevati. Tudi alegorična bitja lahko pod tem pogojem v basni nastopijo.

5. Lastnosti basni.

Kar se od vsake basni tirja, je tedaj: 1. Resnica; med dogodkom in nasprotnim dogodkom mora biti podobnost ali analogija; 2. prirodnost; načrtani dogodek se mora ne le sam seboj vjemati, ampak tudi z značajem stvari, katere v basni govoré in delajo; 3. razumljivost; ne le dogodek mora biti jasen, tudi misel in pomen basni naj se bralcu, ki ne premišlja, jasno in razumljivo kaže; 4. dostojnost; ker dogodek nauk iz nravnega življenja predstavlja, zato ne sme biti preprost in nizek; 5. priprost; ko bi pesnik prenatanko pripovedoval, bi zadobilo izmišljeno djanje posebno pomembo, tako neha samo obleka biti, pozornost se obrača le na dogodek ali djanje kakor je, in nauk otemni, ki mora vsikdar jasen in zapopadljiv biti.

6. Razdelitev in oblika basni.

Basni so proste ali zložene. Prosta basen se zove ona, v kateri izmišljena pripoved samo kako splošno resnico predstavlja; zložena pa je basen, ako se v njej ta resnica poterjuje in dokazuje na kakem drugem resničnem dogodku. Oblika basni je navadno epična, to je, pripovedovalna, more pa tudi biti dramatična, kar se redkejše nahaja; nje misel je zdaj resna, zdaj šaljiva, ali satirična. Pri zadnjem se je pesniku posebno varovati, da je epigramatično ne oberne; kajti tako izgubi basen svoje bistvo, in pesem postane napis ali epigram, ali šaljiv izmislek. Basen more biti prozaična, to je, v nevezani besedi, ali metrična, to je, v vezani besedi; ako je metrična, rabi jo se neenako dolgi stih, ali navadno peterostopni jambi ali čveterostopni troheji, ki se vjemajo, ali pa sploh, kakor je primerno merilo.

7. Kako se basen iznajde.

Basen iznajdemo, če premišljujemo kako moralno ali нравno resnico, kateri poiščemo poseben dogodek, ki ono v svoji pripovedi natanko predstavlja; ali če premišljemo poseben dogodek, po katerem se pojasnjuje kaka resnica, in ta je tudi najstarejša in bolj pesniška oblika basni. Slednjič se tudi lahko znana basen kakega pisatelja spremeni, ako se pripoved basni prej preterga, kakor se konča; ali se še nadaljuje; ali če se najvažniša okolnost vzame iz nje in vstvari nova basen.

Iz vsega se razvidi, kako zelo je basniku treba skrbno in premišljevanje

opazovati prirodo in z ljubeznijo in veseljem muditi se pri razmerah njenih stvarstev k višemu, po notranji svobodi se gibajočemu človeškemu življenju, da zamore vse to jasno predstavljati.

8. O slovenski basni.

Ako se tudi Slovenci še ne moremo ponašati z veliko literaturo, vendar imamo že nekaj lepih in celo izvrstnih literarnih izdelkov v poeziji kakor v prozi. Kaj bi pa tudi pomagalo, ko bi se spravilo vse na noge in jelo pisariti, da bi imeli kmalo gore nakupičenih bukev in pisem, ali vse brez vrednosti, vse prazno v pravem pomenu, kakor se je včasih godilo in se še godi pri Francozih, Nemcih i. d. Non multum, sed multa! tega se modro držimo, in dobro bo za nas.

Kakor so pričele zeleneti in cveteti razne veje in vejice pesništva, tako je pognala tudi basen. Že prvi naš pesnik in vrli buditelj Vodnik je začel basni spisovati, dobro vedoč, da so te narodu jako priljubljene in veliko pomorejo do prosvete. Kdo ne pozna njegove: „Srake in mlade?“, v kateri je tako lepo nauk, obleko in obliko združil. Enako lepe so „Kos in brezen“, „Nemški in kranjski konj,“ in „Pravljica o petelinčkih,“ v vseh je beseda gladka in blagoglasna, oblika priprosta, jasna in razumljiva. Pot, ki jo je Vodnik odprl, nastopili so pozneje Metelko, Slomšek in drugi. Najlepše basni v novejšem času je spisal Vilhar in tudi lepo število. Razun nekterih malenkosti so večidel vse prav gladkotekoče in lahko razumljive. Izvrstne so tudi Cegnarjeve, katerim se ne more očitati kakor — da jih je premalo. Najdejo se drugih pisateljev še sem ter tje posamezne, vendar ne mnogo. Le škoda, da možje, ki imajo v sebi moč stvariti, tako kmalo umolknejo kakor slavec, ki nam spomladi komaj dober mesec srce razveseljuje s svojim sladkim petjem. Ne pisarjev in šušmarjev, modrih, vrlih mož nam je treba.

Današnji časi pa so zopet žalostni, nikdo se ne zmeni za basen, — kakor še za marsikaj drugega ne — ki je vendar pripravno, kratkočasno in podučevalno berilo mladini in odraslim. Kmalo bi bilo skoraj drugega Vodnika treba, da bi budil k novemu literarnemu življenju, ker povsodi, kjer se pokaže blago delovanje in napredek, kmalo vse potihne. Kdo ve zakaj? — Nikakor pa nisem jaz namerjaval s tem postaviti pravila, kako se naj basni pišejo, marveč so te vselej veljavne postavbe umetnosti lastne, po katerih se ima vsak ravnati, ki hoče v tem oziru kaj dovršnega vstvariti.

Učiteljski poklic.

Spisal Franjo Gaberšek.

Še le v novejšem času počelo se je učiteljskemu stanu ono spoštovanje skazovati, koje bi imel vsled svoje imenitne naloge že zdavna uživati. Učiteljstvo je sicer v vsakem narodu in v vsakem veku močno vpljivalo na razvoj človeštva; a duh časa ni pripustil, da bi se čestili in spoštovali oni, koji delujejo v sovrševanje človeštva. Temu se toliko časa

ni moglo v okom priti, dokler se niso raztrgali okovi duševnega robstva, dokler se ni prapor duševne svobode visoko razvil. Doba prosvete omogočila je hrepenenje po resnici, tedaj žejo po znanji in ž njo povzdig in veljavo učiteljstva. To nikakor ni moglo drugače biti, kajti človek, koji hrepeni po resnici, po spoznavanju in spoznanji samega sebe, je v neki vzajemni dotiki z onim, koji ga k temu napotuje, z učiteljem, in čem višjo stopinjo omike zavzema prvi, tem bolje se cenijo zasluge zadnjega, tem bolj se spoštuje učitelj.

Pri tem duševnem prevratu pa so naroda učitelji sami sodelovali ter ga tako rekoč vzgojili, ker so poleg drugih veleumov neutrudno delovali na prosveti naroda, pot mu kazali, po koji zamore najprej doseči svoj smoter. Narod je uvidel*), da delujejo učitelji le v njegov blagor, da zastopajo le njegove koristi; počel je nekak strah kazati pred njimi, koji se je pozneje nehote spremenil v spoštovanje in ljubezen. Tedaj pristoji učiteljstvu samemu, ako ne največa, vendar pa precejšnja zasluga v pridobitvi svoje veljave.

Naloga današnjega učiteljstva pa je, to spoštovanje, to veljavo vsaj vzdržati, ako ne celo povzdigniti. S čim pa bi se zamoglo to bolje storiti, nego s spoštovanjem lastnega poklica, z neutrudno težnjo, vse to učiniti, kar je stanu in narodu na hvalo, z nadaljujočim delovanjem v službi pravega, dobrega in lepega, se združenjem vseh sil na onem polji, od kojega jedino zavisi njegov in naroda blagor, — na polji šolskem?

Učitelj poučuje in vzgaja. On pripomaga nedoraslemu k doraslosti, ker ga obrazuje, t. j. usposobuje, da zamore vpotrebljevati svoje duševne in telesne sile. To se mu ne posreči že s zvanjem delovanjem; prisvojiti si mora marveč neko določeno vednost in znanje ter si mora vsak čas prizadevati, da si je tega vedno in sovršeno zvest. Pri učiteljstvu ni tako kakor pri marsikojih drugih stanovih, koji zahtevajo le več ali manje samo mehaničnega opravila. Učiteljstvo zahteva neprestanega opazovanja in nadaljujočega mišljenja, npravstvene silnosti in okrepe.

Mnogo drugih stanov meri s svojim delovanjem in svojo tvornostjo pred vsem na oskerbljevanje pozemeljske sreče med tem, ko ima in mora biti učitelj in vzgojitelj varen kažipot in zvest vodnik otroški skozi pozemeljske odnošaje k višjemu smotru. To pa so ob jednom največe in najvažneje zasluge, koje opravlja človeštvu v obče.

Človek je celota. Kdor hoče torej cele ljudi obrazovati, mora se sam kot cel človek dela poprijeti, mora vse svoje sile v jedno mer zjediniti, z nerazdeljenimi silami k smotru jedrati; kajti kaj lahko bi se pripetilo, da bi, zasledovaje več smotrov, nobenega ne dosegel, ali v najugodnejem slučaju na pol pota obstal. Tedaj pa se vzgajajo polovičnosti, pokveke, ter se zgreši pravi smoter. To pa je očito tako velik pogrešek, da bi za njega ne mogel lahko pred Bogom odgovoren biti.

Da bi bil torej kos tej visoki, zvišeni nalogi, ne zadostuje, da deluje učitelj samo kot takov; on mora marveč vse svoje dejanje in nehanje, vso

*) Da bi to le že splošno bilo!

svojo osebnost po tem vravnati; prizadevati si mora, da zloži vsa svoja opravila s to imenitno nalogo, da ničesar noče in ne poželi, kar se ne zлага z osrečevanjem človeškega rodu, — s kratka, biti mora pravi učitelj!

To doseči ni niti lahka, niti pretežka naloga. Sicer se kaj lahko zgodi, da čestokrat zajde učitelj na potu k pravemu smotru, kajti le prerade upljivajo tudi na-nj mnoge okolnosti, koje današnje društveno življenje na vseh stopinjah spremljajo ter nad njim gospodujejo; a svojemu poklicu zvest učitelj ne bode pripustil, da bi na njega upljivale; jadral bode srčno in neprestrašno prek visoko se penečih, burnih in stiskajočih valov sveta ter dobro ohranjen priplul v varno pristanišče svojega poklica. Pravi, nepremeljiv smoter, — izobraževanje in osrečevanje človeštva — vedno pred očmi imajoč, prizadeval si bode, svojemu poklicu zvest, prisvojiti si ono stopinjo občne omike, koja ga usposobuje, da vse velike pridobitve na polji vednosti doume, ocenja in ž njimi okoristi sebe in svoje gojence. Pred vsem pa bode iskal svojega blaga v onih delih in spisih, ki se ga ravno tičejo. Na tak način bode v vedni dotiki s šolstvom ter se ne bode podajal v nevarnost, kjer bi poginil v valovih slovstvenega morja. Učitelju ni treba ravno, da bi bil vseobčni veleum, a v svoji stroki zamore mnogo vrlega učiniti.

V področji pouka in vzgoje nahaja se marsikaj, kar bi učitelju, če bi svoje dolžnosti pozabljal, lahko ušlo. Tako mu podaja vedenje njegovih učencev v šoli in zvonaj šole dosta prilik, da preuči notranje njihove kakšnosti. Pouk in vzgoja nimata vspeha, ako se ne pozna prirodno svojstvo otroško. Vsaj mora tudi kmetovalec najprej zemljišče preiskati, predno mu izroči seme. Teh prirodnih darov otrokovih pa ne moremo že po površnem opazovanji spoznati; treba nam je, da se spoznamo z bistvom otroške duše, da ž njo čutimo, hočemo in želimo. V to svrhu pa se ponuja učitelju mnogo prilik, samo da jih ob pravem času vporabi in prav presodi. To pa se posreči le onemu, koji je vedno nameren, vse v vsem šoli na korist storiti. Da bode v šoli na vse pazljivo gledal, to se razumeva samo ob sebi; kajti čemu neki sicer on poučuje? A tudi izven šole ne sme učitelj svojega vgojnega delovanja v nemar puščati. V družbi otrok in odraslih, v občevanji z omikanimi in neomikanimi, v zborih, in pri vsaki drugi priliki nikdar nikoli naj ne pozabi, da je učitelj. Primer kojega on daje, bodi vedno dostojno zrcalo njegovega navdahnjenja za večni vzor.

(Dalje sledi.)

Zemljepisje v narodni šoli.

Spisuje J. K e l c.

V času, ko se z bliskom piše, sè solncem slika in hlapom vozi, ni treba mnogo natančneje dokazovati, da so različne znanosti med različnimi narodi zelo napredovale. Za časovnim napredovanjem pa ne sme zaostajati nikdo, kdor noče popolnoma zaostati; tedaj morajo tudi narodne šole z obćnim napredkom korakati naprej in se različnim časovnim razmeram prilagoditi. Ne-

spametno ravna tedaj, ki pravi: v šoli se ni treba toliko učiti, zadostuje, če se otroci nauče nekoliko čitati, računati in pisati. Vresnitvi takšne pomisli je nova šolska doba s svojimi šolskimi postavami in učnimi načrti popolnoma pot zaprla. Če ravno so predpisani učni načrti za sedanje razmere še samo ideal, ki se povsem vresničiti ne da, vendar moramo z marljivim delovanjem in izvrševanjem svojih dolžnosti na to gledati, da se naveden ideal, kolikor mogoče, vresniči. Če se ravno po novih učnih načrtih preveč predmetov v poučevanje v narodni šoli stavi in tudi preveč zahteva od posameznih predmetov posebno v slovenski narodni šoli, v kateri se ima poleg materne jezika še drugi deželni jezik poučevati, mora si vedeti spreten učitelj v začetku vse tako razdeliti, da mu bo mogoče konči poglobitve stvari, po katerih so druge postranske lahko razumljive, otrokom razumljivo raztolmačiti.

— Kar sem omenjal sedaj v obče, to velja tudi posebej v zemljepisju v narodni šoli. Temu predmetu se je v narodni šoli tako malo časa določilo, da je težko tudi spretnemu učitelju pri nerednem pohajanju otrok i.t.d. zahtevano gradivo v določenem času preučiti. V tej zadevi bi pa zopet nasvetoval najprej: naj bi gg. učitelji že sami sprevideli in v šoli zlati čas, katerega s poučevanjem nemščine potratijo, raji v pouk potrebnjših in koristnejših predmetov porabili; na dalje pa si predmet o zemljepisi za posamezne ure že v začetku šolskega leta opredelili, ter vedno le glavno stvar v poštevek jemali in če še kaj časa ostaja, naj bi ga v popolnejšo razumitev dotičnega predmeta porabili. Pri poučevanju v zemljepisi moral bi se vsak učitelj konči po sledečih pravilih ravnati: naj vedno poučuje od znanega do neznanega, od najbližnjega do vedno oddaljenejšega. Tedaj začetni moraš z učenčevo najbližjo okolico, katero ima skoraj vsak dan pred očmi, in od te ga po pravi poti peljati korak za korakom vedno naprej, vedno dalje in dalje, dokler si občnega pregleda v tem predmetu ne pridobi. Različne tehnične izraze v tem predmetu si mora učenec že v začetku pridobivati in to najbolje na stvarih, katere sam videti zamore. Dosta lažje bode potem otrok na zemljevidu razumel besedo otok in dosta lažje si bo to stvar v mislih predstavil, če mu je učitelj že poprej kedaj v naravi kaj enakega pokazal. Enako tudi o drugih v zemljepisi vedno se ponavljajočih pojmi. Osobito pa se naj učitelj, kakor pri vsakem drugem predmetu, varuje, otrokom neistinite pojme prilastivati. Ne govori o tem, česar sam ne veš! Do popolnega razumenja pa ni dovolj, da otrok pozna in ve naštetih kakšne višave, nižave, reke, mesta i.t.d. ene dežele, to mu je vse premrtvo. Učiteljeva dolžnost je tedaj, da mu vse to oživi, ter mu tako rekoč oddeljenost v bližino spravi s tem, da ga seznanjajo z opraviлом, šegami, vero in narodnostjo dotičnega ljudstva, vedno primerja z znanimi stvarmi. Protipepagogično bi tedaj bilo, če bi učence mučili z naučenjem mrtvih števil, pod katerimi si ničesa predstaviti ne morejo; nego pameten učitelj bode velikost nove dežele in število prebivalcev, mest, dežel i.t.d. primerjal z znanimi, vprašaje; kolikokrat tolika je dežela N. kakor dežela J.? Kolikokrat toliko prebivalcev ima mesto N. kakor mesto J.? i.t.d. Na dalje mora vedno paziti, da učencev s prevelikim gradivom o eni deželi ne pre-

obloži in naj se ne spušča nikdar v malenkosti in nebotrebnosti, poleg morebiti znamenitosti opuščaje. Samo nekoliko znamenitnejših mest, rek, gor, nižav i.t.d. pa tisto jedrnato in učencem popolnoma razumljivo. Da bode pa učencem stvar razumljiva, moraš se večkrat in pri vsaki priliki prepričati s tem, da od njih neprestano terjaš razjasnjevanje stvari, kakor si jim jo tolmačil. Ne pozabljal tedaj nikdar na ponavljanje; ponavljanje je mati učenja. K ložjemu priučenju kakšnega predmeta je treba, učnih pripomočkov, osobito pa v realijah. Da smo glede zemljepisja v tem zelo na slabem, dokazal sem nekoliko že letos v 1. št. „Popotnika“, in kakor se kaže, se v tem obziru na bode kmalu kaj zboljšalo, zagadelj pa si spreten učitelj po mogočnosti pomaga sam in to najlože že v začetku, ko temelj polaga zemljepisju. — Vsaka občina ima namreč bolje ali manje potrebno narejen obč. načrt. Tega si učitelj pri domačih občinah pridobi in si ž njim pomaga, kakor je mogoče, da se navadijo učenci razumljivega čitanja iz zemljevidov, ali pa si po natančnem pregledu domače okolice sam dotični načrt naredi. Kar je tedaj učitelj svojim učencem v naravi pokazal, k čemur je treba poučnih, ne pa zabavnih izletov, to jim potem lahko na takšnem načrtu razloži.

Čeravno se učitelj pri poučevanju iz zemljepisja ne more skoraj nikoli strogo po eni učbi ravnati, vendar se mora ravnati poleg raznoterosti po nekem občenem načrtu ili postopku, in zaradi tega dodam tukaj napotek po Kehru, ki se po priliki tako veli: 1) ime in meje dotične dežele; 2) velikost in podoba, razumevaj! primarjavno, kakor sem že omenil; 3) gorovje, nižave, vode; 4) podnebje; 5) opravilo, trgovina in obrt; 6) narodni značaj, šege in navade; 7) zgodovina, kakti podpora za ložjo razumitev zemljepisja in tudi zgodovine, se morata ta dva predmeta na pravem mestu spajati; 8) mesta in zgodovina o prosveti.

Prvi pouk

po analično-sintetični učbi.

Spisujeta Ivan Kelc in Sim. Šalamun.

(Dalje.)

3. Vedenje učencev v šoli.

Kam pohajajo radi pridni učenci?

Zakaj pohajajo radi v šolo? Česa se učite v šoli? Kdo vas ači? Kedaj morate priti v šolo? Zakaj ne smete prepozno priti? Kakšen mora priti vsak učenec v šolo? Sme priti neumit, zamazan in raztergan? Kaj stori, če se mu po nesreči kaj razterga?

Kaj stori, kadar v šolo stopi? Kam se vseje? Kam si dene svoje reči?

Če je učenec lepo snažen, kakšne morajo tudi njegove šolske reči biti? Kakšna mora zmiraj tablica biti? Smete po knjigi črkati in jo po nepotrebnem mazati? Zakaj ne? Čemu pa imate tablico? Iz česa so vaše tablice? S čim pišete na tablice? Vidite še v šoli tudi ktere druge table? So tudi tako majhne, ko vaše? Iz česa so šolske table? Kako so nabarvane?

Čemu so? S čim pišemo na šolske table? Kakšna je kreda? S čim brišemo table? Ktere reči še vidite v šoli? Čemu je miza, stol? Čemu so klopi? Kaj vidite v klopih? Kaj je v črnilnikih? Čemu je črnilo? Smete s črnilom po klopih ali kje drugje mazati? Na kaj pišemo s črnilom? S čim pišemo na papir? Iz česa so peresa? S čim še pišemo na papir? Smete kje bodi s peresi in svinčniki črčkati? Kdo ve sedaj več reči imenovati, ktere v šoli vidimo?

Kakšen mora učenec vedno biti? Kakšne morajo biti njegove reči?

Kakšne morajo biti šolske stvari? Kakšne morajo biti stene, tla i.t.d.?

Smete tedaj papir, ostanke od jedi i.t.d. na tla metati? Kam pa morate spraviti takšne reči? Kakšno mora sploh vse v šoli biti? Se morebiti pridni učenci med seboj prepirajo in sovražijo? Bi bilo to lepo? Kako se pridni učenci povsod obnašajo? Kdo ima takšne učence rad?

O b r a v n a v a p e s m i : „V e s e l i u č e n e c.“

Kam radi pridni učenci hodijo? Zaradi česa hodijo radi v šolo ali učilnico? Česa se učijo? Česa še? Kedaj morajo pridni učenci v šolo priti, da ničesar ne zamude? Kakšni so otroci v učilnici? Zakaj pa morajo pridni učenci lepo mirni in pazljivi biti? Kdo pa pomaga pridnim otrokom, da se lahko uče in da vse dobro znajo? Kdo se veseli takšnih otrok?

Pazite! Hočem vam sedaj nekaj o veselem učencu povedati:

Z veseljem v učilnico zjutraj hitim,

— Ker tamkaj se lepega mnogo učim.

Kam hiti učenec z veseljem? Kedaj hiti z veseljem v učilnico? Zakaj zjutraj? Zaradi česa hiti z veseljem v učilnico?

Te dve vrstici se otroci na pamet nauče. Potem:

Čitanje, pisanje se krasno mi zdi

In drugih se vadam potrebnih stvari.

Kaj se mi krasno zdi? Komu se čitanje, pisanje krasno zdi? Kako bi še lebko rekli namesto, se krasno mi zdi? Česa se še vadam? Kdo se vadi drugih potrebnih stvari? Kterih potrebnih stvari se vadi pridni učenec?

Te dve vrstici, potem cela kitica na pamet. Dalje:

Učitelji, stariši — drugi ljudje,

Otroka se pridnega vsi vesele.

Kdo se veseli pridnega otroka? Zakaj?

Te dve vrstici na pamet. Potem:

In Bog ljubeznivo pomaga mi sam,

Da pazim, ter kadar sem vprašan, da znam.

Kdo mi ljubeznivo pomaga? Kako mi Bog pomaga? Kdo se imenuje ljubezniv? Pri čem mi Bog pomaga? Kedaj bo znal priden otrok lepo odgovarjati?

Kakšni morate tedaj tudi vi vedno biti, da bo vam Bog ljubeznivo pomagat in da vas bodo vsi ljudje veseli?

4. V e d e n j e u č e n c e v z u n a j š o l e i n d o m a.

Kam greste otroci, kadar šola mine? Kako grejo pridni učenci iz učil-

nice? Kako se obnašajo po potu? Kod ne smejo hoditi? Zakaj ne smejo po njivah, travnikih i. t. d. hoditi? Kaj storijo na potu, če koga srečajo? Kako morate pozdravljati dečki, kako deklice? Kaj store pridni otroci, kadar domu pridejo? Pri kom ste doma najrajši? Koga še vidite doma? Imaš ti tudi brate, sestre? Kaj store pridni otroci doma, če jim roditelji kaj ukažejo? Kakšna dela pa imate doma opravljati? Kaj še imati storiti? Kaj store pridni učenci, kadar so svoje delo dokončali? Kedaj še le misli priden učenec na igraro? Se smete bratje in sestre pri igranju med seboj svaditi in prepirati? Se smete spoh kedaj med seboj prepirati? Kakšni so si pridni otroci vedno med seboj? Smete doma na drevje, hleve i. t. d. plezati? Smete sploh na kakšne nevarne kraje zahajati? Zakej ne? Kaj bi se vam znalo tam pripetiti? Kdo ima takšne otroke rad, ki vedno in povsod radi ubogajo? (Dalje sledi.)

Izlet

z učenci višjega razreda.

Spisal Stanko Marin.

Gotovo ni več treba povdarjati, da so izleti — posebno z večjimi, umnejšimi učenci — jako koristni, rekel bi, včasih tudi neobhodno potrebni; samo treba jih je umno voditi.

Marsikatera zgodovinska slika, ki govori o domači stari grajščini, ali o nje razvalini, zahteva, da se učeča mladost tjakaj privede, da si še ostale spominke pregleda ter v knjigi navedene dogodke in imenitosti poterpene najde.

Pri takih in enakih priložnostih ne bode noben učitelj zamudil, se s svojimi učenci na važen in potreben pot podati, ki mu služi v pouk in okrepčanje; naredil bode izlet.

Kako pa hočemo našo vedoželjno mladež do une razvaline i. t. d. privesti, do katere je morebiti eno uro, ali še več hoda? Ali jo bomo gonili molče kakor ovce na pašo ter gledali, da potoma nobeden iz vrste ne stopi in kake potočnice ne odterga, ali pa hrošča ne pobije?

Ne, gotovo ne! Potoma naj vlada v svobodnem telesu svoboden duh, katerega pa učitelj po pameti voditi mora.

Beseda „izlet“ sama ob sebi pomeni že neko veselo svobodno vršenje, ki ne trpi nobenih ovir in neukretnosti okoli sebe.

Učenci, ki se izleta vdeležijo, se naj v šoli, v svojem razredu zbero in odidejo brez praske v lepi vrsti skozi mesto, trg ali vas. Zunaj mesta si izprva slobodno zapojejo tudi kako koračnico, dokler še niso v logu, med travniki in njivami, kjer se že prosto in mogoče jako podučljivo pomenkovanje začne.

Tukaj v čvrsti, podbudljivi naravi se učenci ne vedé v eni uri več nauče kakor med štirimi šolskimi stenami v treh ali štirih. Vsak učenec vidi in sliši kaj drugega in kar pregosto pridejo vsak z drugim vprašanjem, če vidijo, da učitelj rad odgovarja, da posluša vsakega s tisto otroško ljubeznijo.

Mogoče, da mu sledeča kratka slika zabavno-podučljivega izleta nekoliko drobtinic posnemanja vrednih prilik donese, ktere bi se dale tu in tam porabiti.

Pri nedavnem podučljivem izletu vršili so se dogodki in pogovori precej sledeče :

„Gospod, France že pa tistega črvicega krta tje na travnik razkapat leti, kako smrdi!“ „Pusti ga no, mogoče, da zopet kaj išče,“ zaverne učitelj Toneta.

Tedaj ga imam, enkrat sem ga vendar našel, vsklikne France samega veselja; enega, dva, tri, štiri! Koga? Grobarja. O jej! daj meni enega, prosi Tone in drugi.

Nikar vrišča, tiši učitelj; saj sem vam pravil, da tega redkega, koristnega hrošča le na merhovini najdemo; France si je to dobro zapomnil.

Grede pregledujejo sedaj učenci grobarja ter se ga bolj na tanko, ko kedaj, spoznati nauče.

Kako je li to, g. učitelj, tukaj na trnini je nataknjen hrošč, tam pa kačji pastir, vpraša Milan? — Res, vidite, vidite gospod, tukaj pa je mladi palček naboden in tukaj mala senica, začudi se Srečko nekako prestrašen. Le čakajte, kmalu bomo zasledili hudega krvočoka, pravi učitelj. — Glejte, kako se unkraj plota dva vrabca z rujavim srakoperom bojujeta! Zakaj le? Ker je najbrž: njune mlade zvedel, s katerimi bi rad tako storil, kakor z ubogim palčekom in seničico. Rujavi srakoper je ta neusmiljenec; če mu kje za gnezdo zveste, le hitro pokončajte vse, požeruha odpravite, koristnejše, jube pevke pa ohranite. Kajti, kjer ta preglavica gnezdi, ne najdete blizo naših malih, tako neizmerno koristnih pevcev, ker jim ta surovež gnezda razdira in mladiče pokončuje. S tem pa, da tudi hrošče in druge kukce na trnje natiče in zoblje, ne nadomesti ne enega odstotka škode, ktero pri senicah, vrabcih, liščekih i. d. stori, ki poberejo milijone požrešnih gosenic in drugih škodljivih merčesov. Le dobro si ga pogledajte in zapomnite. —

Dečki (dekleta) le urno naprej in si zopet eno zakrožimo. Preljubo veselje krepko peva se brzo premiče vesela mladina. V kratkem se pogovori znova začno.

Ti beba ti, ti pač nimaš dosti pameti! „Oho! kaj pa se vidva pri uni mlaki prepirata?“ pomiruje učitelj. Da Vrtoglavec pravi, to bi bila žabja jajca, reče Ljubček precej nevoljen učitelju kazaje dvoje malarskih škokelj.

Vrtoglavec, ali si že kedaj videl žabe v takih lupinah? Videl jih še nisem, pa . . . — Od kod pa tedaj to veš? Doma so mi tako pravili. — Kje pa si doma? V Semovcih. Moj dragi, v tej reči te niso dobro podučili; slušaj in glej od kod so žabe. — V takih zelenih kepah — tukaj le — vidite na stotine sluzavih jajc, iz katerih se paglovci, ki jih todi vse črno mrgoli, izvale. Paglovcem zrastejo najprej zadnje noge — ondi le vidite mnogo teh repatih dvonogov — sčasom se pokažejo tudi sprednje, rep pa odpade; je vidite, ne? tamkaj imate dovolj črnih, mladih žabic. — V unih lupinah pa žive priraščene, kožnate živalice, ki hitro umrô in se posuše, ako lupine siloma odpremo; pravimo jim škoklje. Vrtoglavec si me umel?

Dalje grede se Jakec vstavi, zaničljivo nasmeje in učitelju pravi: „Toti

ljudje pa so si zunaj vrtnega plota tudi peršun (peteržilj) nasadili.* Oho ! Jaka, si se pač zopet enkrat prekanil ; idi in prosi gospodinjo za betvo peršuna z vertne gredice, da ga primerjamo s totim zunaj vrta ! — Peršun, ki raste zunaj plota, ima mnogo temnejšo barvo in silen, neprijeten duh, — zmanite liste med prsti ! — ogrinjalce pa mu visi pod cvetkami navzdol. — To je mala trobelika ali pasji peršun ! Da, France, dobro si rekel, strupen pasji peršun je to. Tudi tega si dobro pogledjte, oporozuje učitelj dalje, to je pikasti mišjek, silno strupen ; le povohajte, kako po mišje smrdi. — Ali ne, gospod, to pa je velika trobelika ? S sokom te rasline so modrega Sokrata ostrupili-ne ? Res je tako, ti si le priden, Tine ; veš tudi kedaj se je to zgodilo ? Da, 400 let p. K. — Prav dobro !

Tudi Janez se upa danes spregovoriti ; prav debelo pogleda učitelja in ga vedoželjno vpraša : „Kako je mogoče, da una hruškica na bregu in tota tukaj na travniku tako različno rasete, ker dobro vem, da so ju moj stric ravno tisti dan pred tremi leti obe enako veliki vsadili ; tista na bregu pa je danes tako velika in močna, tota pa tako šibka ?“ Učitelj : hruškici na travniku je zemlja premokra ; sadno drevje zahteva zmiraj rahle, mastne, pa bolj suhe, nego mokre zemlje. Po mokrih travnikih in tratah ne sadite sadnega drevja, ker bi imeli trud in delo zastonj.

Gospod učitelj ! čemu pa tam pod bregom kurijo v takšnih zidanih pečeh ? vpraša Karol ves začuden, ker še kaj takšnega nikol videl ni ! Učit. : Le počasno, tamkaj se hočemo vstaviti in vse vam bom povedal. V kratkem, dasiravno se je dečkom dolgo dozdevalo, ker so bili radovedni, se pečem približajo in Karol učitelja hitro na obljubo opomni. Uč. : Vse te peči so polno naložene s takim trdim kamenjem, kakor ga tukaj na kupih vidite ; tam leiz pod gore se lomi in strelja. Kdo pa pozna to kamenje ? Jaz, apnenec ali kalcit je to, odgovori Zorko. Da, rabimo ga, kakor ste v šoli že slišali, za kaj ? (Za zidanje in apno.) Vzemi spodaj pri peči en kos unega belega, prežganega kamena ! Je ta kamen tudi tako trd ? (Ne.) Bi bil pripraven za stavbo ? (Ne.) Ako se apnenec v takih pečeh, apnenicah, prežge, postane mekkeji in razdrobljiv. Vzemi eno grudico prežganega apnenca in ga vrzi v vodo ! Kaj se je zgodilo ? Učenec : Voda je začela vreti. Kje pa je kamen ? Učen. : Raztopil se je. — Ali se še spominjate, kako smo imenovali prežgani apnenec ? Učen. : Živo apno. — Učit. : Tukaj smo danes nauk o apnencu kratko ponovili, imeli ste priložnost, vse videti, kar ste poprej bukvicam in meni le verjete morali.

Ali še zna kdo kak apnenec imenovati ? Otroci veselo imenujejo različne marmorje laporati apnenec, kredo i. d. in se zopet na pot spuste.

Že davno se je slišalo od daleč zamolklo bobnenje, pa nikdo se ni zmenil za nj, ker so se vsi preživo zabavali s tem, kar jih je ravno obdajalo. Apnenice že daleč za seboj pustivši se France, kteremu se bobnenji nekako čudno dozdeva, vendar oglasi : „Danes še bode deževalo, alj ne slišite grmenja od daleč ?“ Uč. : Nič se ne boj, skoraj bomo videli za unim le bregom dež in blisk in vse, kar ti je tako veliko skrb pripravilo ; čez nas, pa ne na

nas, bode deževalo, gromelo in bliskalo in nič se nam ne bode zgodilo. Le tiho tisti, ki ste že ta čudež videli! — Le hitro, hitro gospod, začne pri-ganjati radovedna truma veselih otrok, toliko da se v dir ne spuste. — Le počasno, le po malem, preljubi moji, opominja učitelj, drugače se tamkaj, kamor vas s tako silo vleče, niti vstaviti ne smemo. Zakaj ne? vpraša Jakec. Ker bi se prehladili, odgovori Tonče. Zadel si. Kam pa jo Vrtoglavec maha tam proti studencu? Ali ne veš, da vroč človek ne sme piti? Zakaj ne? Tone: ker bi se prehladili. Kedaj je nevarnost, da se prehladimo? Kedar se poteči naglo vstavimo v hladni sapi, če neprevidno iz toplega na mrzlo gremo-posebno če veter piše-in če prevroči mrzlo vodo, pivo, ali vino pijemo, odgovarja France roko kvišku moleč.

O jej! to je lepo, vsklikne Karol, kakor očaran obstoji, kazaje na glo-boko padajoč širok in silno bobneč splav, v katerem so se solečni žarki v tisočevre prekrasne barve delili. Na hip se pomaknejo vsi za krib in strmijo mnogi kakor okamneli v prelepo prikazen, ne morejo se je zadosti nazreti. Le malokaterim učencem in sicer tistim, katere je vsakdanja pot v šolo in domu tukaj mimo vodila, je bilo čitati v očesu, da jih prikazen manj zanima. Učitelj je opozoruje na sedmero marvričnih barv in jim pojasnjuje — gotovo najbolj praktično — mavrico na nebeškem oboku, kar so dečki prav dobro umeli in vse vraže o božjem stolcu opustili in pozabili.

France je krepko dokazal splošno lastnost stanovitnosti, zavoljo katere se voda ni spustila kar navpik po kameniti steni, ampak je tokla v oboku iz visokega pečevja, tako da so mogli ob pečini pod padajočo vodo stati in od zadaj prekrasno vršenje lepobarvnih kapljic ogledovati, ki so po bliskovo švigale in letele navzdol.

Težko so se učenci konečno od prekrasne prikazni ločili, kjer so mnogo lepega in čudnega videli in se mnogo zanimivega, v šolski klopi težko raz-umljiviga naučili.

Po širokem pravniku, ki se je razprostiral pred staro prajččino, ktera je bila cilj zaobnega potovanja, je še nevtrudljiv učitelj svojim učencem marsikateri jez in marsikateri žleb razjasnil in pokazal, kjer voda priteka in zopet odteka.

Grajščine je tukaj. Vse se dobro pregleda in razloži in od današnjega dneva otroci niso več vrjeli, da bi duhovi hodili po noči v te razvaline jokati in strašiti.

Ker je že poldan odzvonil in je pri kerčmarju pod bregom že miza po-krita bila, ni bilo treba dečkom dvakrat reči, da bi šli k obedu. Posestnik ondotne grajščine in učitelj sta se veselila pri obedu gledaje, kako je otrokom dišalo ter konečno vse plačala.

Po različnih igrach in veselih pesmih se mladež zopet vzdigne in proti domu napoti. Tudi sedaj je imel učitelj dovolj dela z živimi dečki, še veliko jim je moral razlagati in praviti, poprej ko se ločijo.

Tako in enako se da vsak izlet uku v prid obrniti, le ne smejo poduč-ljivi pogovori preveč obširni biti, ker je težko v prosti naravi si učence dalje

časa pozorne obdržati; besed naj bo malo, samo da morajo biti jedernate in umljive.

Dopisi.

Celje. 7. maja t. l. je napravilo kot. podporno društvo za dekliško šolo celjske okolice v dvorani pri belem volu veselico s petjem, govorom, prednašanjem in tombolo. Mnogo občinstva se je vdeležilo prijetne veselice, ktera se je veršila v takem redu, da je sledila na vsako pesem deklamacija, in vse to so v splošno zadovoljnost poslušalcev samo učenke dekliške šole č. šolskih sester opravile. Pele so brez kakega spremljevanja prav spretno pesmi: Majnikovo, Ne zabi me! Marijino, Kje dom je moj in Veselo srce; sè spremljevanjem na citre pa sledeče: Na sprehodu, Po jezeru, Gorska cvetica in Pozdravljam domovina te. Prednašale so jako živahno: Kdo je napravil Vidku srajčico? Tonček, Kraljica in gosja pastarica, Spijoči Jezusek, Sirota Bolgar, Majnikova pesem in cvetoča jablana, Mačka in psi, Kraljevič Marko. Govoril je pa g. M. Žolgar omenivši v obče naravine lepote v spomladi primerjaje dekliško šolo z lepim vertom, v katerem gojijo učiteljice, č. šolske sestre, pri deklicah čednosti in za življenje potrebne vede, kakor gojijo skerbne gospodinje v svojih vertih cvetlice za lepoto in žlahtne rastline za živež. Izmed rožic je omenjal nježno vijolico, belo lilijo, rudečo vertnico in zelen rožmarin kot podobe najlepših dekliških čednosti; žlahtne rastline pa je opisal kot podobe drugih ved, ktere se v šoli razvijajo in uterjujejo. Konečno priporočuje to šolo še dalji dobrovoljni podpori na blagor domovine. — Nazadnje se je igrala tombola z mnogimi dobitki, med njimi tudi cesarski cekin, ktereга je sreča zopet neki deklici naklonila. —

Ljubljana. Brez zamere, da se tako dolgo nisem oglasil. Tukaj je zmirom dosti posla in večkrat se dogodijo zanimive vesele kakor žalostne novosti. Kako burni so bili časi pri volitvah v mestni odbor, to so sporočali naši drugi časniki, samo to omenim, da so se tudi naši učitelji pri tej priliki posluževali svojih političnih pravic, po večini za narodno, nekteri pa tudi za nasprotno stranko. — 26. pret. m. se je preselil na boljši svet g. Anton Wisijak, učitelj na vadnici in okrajni šolski nadzornik. Po dolgem bolehanji ga je smrt posilila v 36. letu njegove starosti. Bil je ranjki obče priljubljen kot marljiv učitelj in previden nadzornik. Pri njegovem nadzorovanji šol ga je vedno spremljala ljubezniva kolegialnost, ne pa oni sev velikosti in orjaška pedagogika nadzorništva, s kojo se manj skušeni in manj izobraženi nadzorniki obdajajo, da bi toliko bolj imponirali. Ravno s to priljudnostjo je več opravil na blagor šolstva kakor drugi sé svojo strogostjo in žuganjem; verh tega si je še pa pridobil vseh srca, kar se je posebno pri njegovem slovesnem pogrebu tako lepo pokazalo. — Tukaj imamo od 1. maja novi časnik „Ljudski glas.“ Mnogo zaprek je imel že pred svojim porodom, pa ravno to spričuje, da se mu bo še dobro godilo. Prvi list ima prav zanimivo blago in če bo v tem duhu tako naprej šlo, se bo ta časnik v kratkem razširil in vdomačil, kar mu iz srca želimo na prospeh domače omike. —e—

Ptuj. Istinito sijajen je bil dan 4. maja 1882. l. za naše uč. društvo. Ta majnikov izlet našega društva se sme naj prijetnejšim dogodkom prištevati. Pokazalo se je zopet, da nam zakotni sovražniki ničesar škodovati ne morejo, nego na njihovo veliko občno sramoto se naše društvo vedno bolj in bolj v tem zagrizencem nepovoljnem, pravem narodnem smislu razcvita in povečuje. Da je to istina, poterdil je naš letošnji majnikov izlet na Ptujsko goro. Od blizo in daleč napotili so se blagi podporniki in čestitelji našega društva ter se bližali lepim zelenim, z vinsko trto ovenčanim haloškim holmcem. Na enem izmed najlepših stoji črna, a lepa Materi božji na ptujski gori posvečena cerkev. Ta kraj na Ptujski gori je bil cilj našega sedajšnjega potovanja. Veselja nam je srce poskakovalo, ko smo okoli 10. ure videli zbirati se nepričakovano število lastnih udov našega društva in še veselejše pri prizoru zbranih, nam zelo milih gostov tovarišev in tovaršič iz rogaškega, sl. bistrškega in mariborskega okraja. Kako veselo, uljudno in prijateljski smo se pozdravljali in povsod se je videlo, da nas veže neka čudovita, čeznaravna vez, opletena z lepim vencem narodnočutečega duha. Vrli Gorčani s šolsko mladino vred so nas pričakovali v veliki množini v cerkvi zbrani, kjer je domači g. župnik ob 10. uri opravljal daritev sv. meše, pri kateri se je popevala krasna Mikložičeva pesem. Po sv. meši podali smo se v šolsko izbo novo postavljenega šol. hrama, kjer g. predsednik Robič z lepim slovenskim pozdravom na vse ude, kakor mile nam goste sejo ob 11. uri otvori. Po prečitani zapisnika naznani g. predsednik, da je pri zadnji seji okraj. šol. sveta okraj. šol. svetovalec g. Bož. Raič predlagal, naj se za slovenske šole preskerbe s slovenskimi imeni prevideni zemljevidi, kar se je soglasno sprejelo. Vobče mora vsak objektivno misleč priznati, da je novi okraj. šol. svet že pri prvem zasedanju mnogo večjo brigo za šolski napredek pokazal, kakor poprejšnji vsa leta svojega zasedanja. Na dalje se nam je naznanilo, da je vis. c. kr. dež. šol. svet dovolil sejo okraj. uč. konference na dan 6. julija t. l. Po sklepu okraj. šol. sveta pride še jedenkrat, najbolje zadnjikrat — v pretresovanje, naj bi se drugi deželni jezik nikako pred petim šolskim letom poučevati ne pričel. Vsled tega se je tudi vspeh za okraj. učit. konferenco spremenil tako, da se bodo samo obravnavali predmeti: „Wodurch wird der Unterricht nachhaltend und andauernd?“ „Spisje v narodni šoli“ in „Drugi deželni jezik.“ Po predlogu g. uč. Kranjca se sprejme soglasno, naj bi se vsak predmet prednašal od drugega okraja učiteljev. Ker je 1. junija četrtek in prvi četrtek po binkoštnih praznikih, sklenilo se je po predlogu g. nadučitelja Žihra, naj naš g. zastopnik učiteljstva pri okraj. šol. svetu posreduje, da se poučevanje za binkoštno praznike prelože, na drugi četrtek, da bode omogočeno večim udom dne 1. junija se vdležiti uč. zborovanja. G. predsednik je čital krajepis o Ptujski gori v nemškem jeziku. Za tem je sledilo slovensko prednašanje uč. Kelca: „Kako bi se nektera pretirana uč. stan zasramovalna sumničenja odstraniti dala“, kateri govor so navzočniki z burnimi živio klici pozdravili, v lep, posnemanja vreden dokaz, da je na časti učiteljskega stanu vsem navzočnikom, kakor tudi na narodovem vsestranskem napredku v gmotnem in

duševnem obziru mnogo ležeče. Ko se še domači nadučitelj g. Juvan v imenu Gorčanov vsem navzočnikom za skazano čast zahvali, sklene g. predsednik sejo ob 12. uri. Obed smo imeli pri gospej Jagodič, s katerim so bili vsi navzoči zelo zadovoljni in pri katerem so se pevale prav navdušeno narodne pesmi, ter se napivalo na odločno prijateljsko vzajemnost in sodelovanje v narodu koristnem smislu. Končno še zakličem: Slava vsem narodnim učiteljem, ki so pri tej priložnosti vse skozi pokazali, da so pravi sinovi matere Slave! Le takonaprej!

Šmarje pri Jelšah. Dne 4. maja je imelo naše učiteljsko društvo drugo letošnje zborovanje. G. predsednik pozdravi navzoče ter se spominja stoletnice slavnega pedagoga. F. Fröbel-na, omeni v kratkem njegovih zaslug za odgojo nežne mladine in končuje s trikratnim „Slava,“ kar tudi navzoči storé. Potem se prečita in odobri zapisnik zadnjega shoda. Druga točka dnevnega reda: „Prečitane društvenih pravil“ preloži se do prihodnjega zborovanja, kedar se bodo, kakor se nadajamo, sešli vsi udje. Za tem sledi predavanje g. Šetinca „o Slovenci v ljudski šoli z učnim poskusom“. Zastran predavanj v prihodnji seji nasvetuje g. Jurkovič, naj gg. učitelji izreko željo, o katerem predmetu bi se razgovarjali. G. Šetinc omeni, da ima g. Jurkovič izvrstna, lastnoročno izdelane učne pripomočke za naravoslovje. Zbor naprosi g. Jurkoviča, da bi prihodnjič prednašal o svojih učilih, in ta obljubi, da bo želji vstregel. G. Šumer bo govoril o bralno — pisalni metodi, ob enem se sklene, da se bodo v društvu obravnavala vsa prašanja, odločena za letošnjo uradno konferenco.

Novice in druge stvari.

(Presvitli cesar je podaril) 200 gold. za stavljenje nove šole pri sv. Florjanu v Doliču,

(Nove pesmi) pod naslovom „Poezije“ je zložil in objavil g. S. Gregorčič, natisnila Klein in Kovač v Ljubljani, založil pa g. Ignacij Gruntar, c. kr. bilježnik v Logatecu (Loitsch) na Kranjskem. Lepa knjiga se dobi za en gold. samo pri g. založniku.

(„Ljudski glas“) se imenuje novi časnik, ktereга 1. in 16. dan vsacega meseca v Ljubljani na svitlo daje g. Filip Haderlap. Cena mu je do konec avgusta 1 gold. do konec leta pa 2 gold. Naročnina se pošilja g. Filipu Haderlap, Florijanske ulice št. 44 v Ljubljani. — Kakor prvi list kaže, zastopa ta časnik zdrava načela in ga zavoljo tega posebno gorko priporočujemo kmetom in obertnikom kakor tudi drugim rodoljubom, da dobro podvzette po svojih močeh podpirajo.

(Povišanje učiteljskih plač) v Terstu in okolici je teržaški magistrat vendar enkrat sklenil. Znanprej znašajo letne plače za nadučitelje, učitelje in podučitelje v Terstu 900, 750 in 600 gold; za nadučiteljice, učiteljice in podučiteljice 750, 600 in 500 gold.; v okolici dobivajo nadučitelji in učitelji 600 in 550 gold, učiteljice pa po 500 in 450 gold. Verh tega imajo nadučitelji stanovnine v Terstu 340 gold. v okolici pa 150 gold. na leto.

(Štajarsko učiteljsko društvo) namerava letos meseca septembra svoj občni zbor obhajati v Mariboru.

(**Učiteljski društvi**) Slovenje-bistriškega in Šent-Lenardskega okraja obhajate letos prvo desetletnico njunega obstanka.

Učni načert za srednje šole) popravljajo učenjaki, ktere je naučno ministerstvo na Dunaj sklicalo. Če se bo pri tej popravi kaj gledalo na one srednje šole, v ktere hodijo učenci raznih narodnosti, se do zdaj še ne ve. Pričakuje se, da se bo v tem obziru na korist posameznih narodnosti tudi kaj mislilo, posebno pa je treba, da se za Slovence kaj stori.

(**Obertnijska šola**) se bode naredila v Kamniku, kar bo, kakar upamo, za slovenske obertnike posebna dobrota.

(**Nadučiteljska služba**) II. plačilnega reda na mestni deklški šoli v Celji je razpisana do 20. maja t. l.

(**Razširili se boste**) ljudski šoli v Št. Ilu in na Muti.

(**Ravnateljstvo na vinorejski šoli**) v Mariboru je izdalo obširno sporočilo o desetletnem dolovanji te šole. Tu se vidi, da se je za vsem kakih 400 učencev in drugih oseb podučevalo v vino-in sadjereji kakor tudi v kletarstvu. Vidi se pa tudi, da stane ta šola povprek vsako leto 22136 gold.; tedaj pride povprek vsak učenec na 553 gold. 40 kr. na leto. Po takem več kakor znaša plača marsikterega učitelja, da ne omenjamo podučiteljev.

(**Petletne učiteljske doklade**) nameravajo tako vrediti kakor so v spodnji Avstriji.

Vrtec, časopis s podobami za slovensko mladino ima v svojem listu od 1. majnika zopet mnogo zanimivega blaga, kar nam priložnost daje, ta časopis znova prav gorko priporočati.

Spremembe pri učiteljstvu.

Na **Štajarskem**: G. Josip Bobisut je postal nadučitelj na deški šoli v Celji, g. France Sernec nadučitelj v spodnji Št. Jungerti, g. Antoni Petriček učitelj v Žavcu, g. Josip Večaj učitelj v Lembergu in gpdč. Marija Orač stalna podučiteljica v Velenji; g. Vinko Jug pride kot zač. podučitelj v Št. Jur na južni železnici. Vmrl je zač. podučitelj v Št. Pavlu pri Bolški g. Fr. Švab. — Na **Kranjskem**: G. Vekoslav Jerše ostane v Trebnem, g. J. Krnec pride za nadučitelja v Logatec, g. J. Kermauner za nadučitelja v Št. Vid pri Ljubljani in g. J. Bozja za učitelja v Begunje pri Cerknici. Za stalno so poterjeni: g. Peter Repič učitelj v Cerknici, gpdč. Frančiška Zeme v Višnji gori in gpdč. Marija Stuhli v Št. Vidu pri Zatičini. Vmrl je g. Anton Wisiak, učitelj na ljubljanski vadnici in okrajni šolski nadzornik.

Listnica.

G. St. M. v L. in g. I. K. v H. Hvala za poslano. G. I. P. v N. Vsi dosedanji listi letošnjega Popotnika se še lahko dobé. Hvala Vam, da ga priporočate. Da bi Vas tudi drugi posnemali, list bi lahko po dvakrat izhajal. G. J. M. v L. Oprostit, da se je okrajšalo.

(**Popravek.**) V zadnji versti prejšnjega lista str. 54 je po stavčevi pomoti po vejici namesti pike izostalo: tako živo, da bi odvrčali svojo pozornost od nauka, ki ga daje basen.